

Kundera: contra en pro

Ter inleiding

Guus Meershoek

Het eerste contact tussen de Oosteuropese oppositie en die in het Westen ontstond in de zomer van 1968. Toen bezocht Rudi Dutschke in Praag de Tsjechische studenten die in mei van hetzelfde jaar net als de Westerse studenten in opstand waren gekomen. De ontmoeting liep op een enorme scheldpartij uit. Dutschke beschuldigde de Tsjechen, die telkens maar op het belang van de mensenrechten wezen, ervan 'kleinburgers' te zijn en de Tsjechen beschuldigden Dutschke, die zijn adoratie voor Rosa Luxemburg en Lenin niet onder stoelen of banken stak, ervan een communist te zijn. Sindsdien is de kloof en de daaruit voortvloeiende spraakverwarring alleen maar groter geworden.

Het artikel 'Anti-Kundera' verscheen enige tijd geleden in het clandestiene Poolse tijdschrift ARKA. Marek Leski is het pseudoniem van een van de redacteurs van dit tijdschrift. ARKA is in 1981 door voormalige filosofiestudenten in Krakow opgericht en publiceert sindsdien politieke, culturele en filosofische essays, maar ook verhalen en gedichten. In veel opzichten is het blad karakteristiek voor een nieuwe generatie opposanten: een 'natuurlijke' sympathie voor links in het Westen - zoals de generatie dissidenten uit de jaren '70 die koestert - ontbreekt; daarentegen heeft het blad veel belangstelling voor het economisch liberalisme en neigt het op cultureel gebied naar conservatisme. Die kenmerken zal de lezer(es) ook in het artikel Anti-Kundera terug kunnen vinden.

Ries van der Wouden reageert op het artikel van Leski. Niet met het verzoek om twintig jaar na dato alsnog naar een mogelijke overeenstemming van mening te zoeken. Veeleer is het werk van Kundera wellicht een goed onderwerp om over mening te verschillen. Het artikel van Ries van der Wouden wordt ook in ARKA gepubliceerd.